

Битва за Корвалол

(із газети «Економічна правда» за 26 січня 2023р.)

Судових спорів навколо назви «Валідол» в Україні немає, оскільки це найменування визнано загальноновживаним (родовою назвою препарату). Випускати ліки під назвою «Валідол» із додаванням власного бренду (наприклад, «Валідол-Дарниця», «Валідол-Лубнифарм» тощо) мають право різні **фармацевтичні компанії**. [\[1, 2\]](#)

Відбувся гучний багаторічний судовий процес щодо назви іншого популярного заспокійливого засобу — «Корвалол». [\[1, 2\]](#)

Головне про «битву за Корвалол»:

- **Суть конфлікту:** Фармацевтична компанія АТ «Фармак» намагалася відстояти ексклюзивне право на торговельну марку «Корвалол» (та «Корвалол Corvalolum»), стверджуючи, що є єдиним правонаступником радянського розробника цього препарату. Головний конкурент — ПрАТ «Фармацевтична фірма „Дарниця“» — відстоював право випускати свій препарат під назвою «Корвалол-Дарниця», наполягаючи, що за радянських часів назва стала загальновідомим найменуванням самого лікарського засобу. [\[1, 2, 3, 4\]](#)
- **Тривалість:** Активні судові процеси між «Фармак» та «Дарниця» тривали майже **20 років** (з 2004–2005 років). [\[1, 2\]](#)
- **Фінал справи:** У січні 2023 року Верховний Суд України ухвалив **остаточне рішення**, яким скасував статус «добре відомої» торговельної марки «Корвалол Corvalolum» для компанії «Фармак». Це фактично позбавило «Фармак» монополії на назву і дозволило

«Дарниці» та іншим виробникам законно продавати ліки з цим найменуванням. [[1](#), [2](#)]

Суперечка за корвалол між фармацевтичними компаніями "Фармак" та "Дарниця" тягнеться вже майже 20 років.

У свій час за розгляд справи брались суди різних інстанцій, але фінальну крапку у цій історії ніяк не вдавалося поставити.

Днями Верховний Суд [задовольнив скаргу компанії "Дарниця"](#) та скасував визнання торговельної марки "Корвалол Corvalolum" компанії "Фармак" добре відомою. Останню таке рішення не влаштовує, тому компанія планує продовжити боротьбу за свої права у Європейському суді з прав людини. Що таке "добре відома", з чого почалась довгорічна суперечка, які претензії висувають компанії одна одній та до чого може призвести подібний прецедент?

Історія "Корвалолу"

Седативний препарат "Корвалол" відомий давно і дуже поширений в Україні. Настільки, що нерідко його назва ототожнюється з будь-яким заспокійливим лікарським засобом.

Сам по собі "Корвалол" – це генерик (копія, яка за терапевтичною ефективністю й безпечністю відповідає оригіналу – *ЕП*) на препарат "Валокордин". Останній виробляється в Німеччині ще з 1950-тих років і на українському ринку присутній лише як препарат німецьких виробників.

Український генерик німецького лікарського засобу під назвою "Корвалол" (перша партія мала назву "Кардівалол") розробили й випустили на ринок,

тоді ще Радянського Союзу, працівники Київського хіміко-фармацевтичного заводу ім. М. В. Ломоносова у далекому 1960 році.

Після розпаду Радянського Союзу та початку процесу приватизації державних підприємств, компанія "Фармак" стала правонаступником вищезгаданого Київського заводу. Зі здобуттям Незалежності вже ця компанія продовжила випуск всіх препаратів, які раніше вироблялися на заводі. Зокрема й "Корвалолу".

Суд вирішив долю засновниці Theranos. Як Елізабет Голмс стала мільярдеркою на "поганій крові"

У 1993 році "Фармак" подав заявку на реєстрацію торговельної марки (ТМ) "Корвалол Corvalolum", а у 1996 році її [зареєстрували](#). Відтоді компанія двічі продовжувала дію свідоцтва на торговельну марку, черговий термін якого закінчується 31 травня 2023 року.

Використання назви "Корвалол Corvalolum" компанією "Фармак" підтверджується випущеними нею упаковками з 1991 року по 2002 рік включно.

Наприкінці 2004 року Апеляційна палата Міністерства економіки навіть надала знаку "Корвалол Corvalolum" статус "добре відомої торговельної марки". Тобто, такої, що впізнавана серед споживачів протягом тривало часу. Власник такої ТМ отримує розширені можливості забороняти реєструвати схожі торговельні марки іншим компаніям.

Ще до цього, виробництво аналогічного "Корвалолу" препарату запустила фармацевтична компанія "Дарниця". У 2005 році вона отримала [свідоцтво](#) про реєстрацію ТМ "Корвалол-Дарниця", заявку на яку подала ще у серпні 2003 року.

В Україні реєструвати торговельні марки з ідентичними назвами заборонено, проте "Дарниці" це вдалося саме завдяки додаванню до назви своєї фірми.

Спір за "Корвалол"

Судові суперечки за "Корвалол" компанії почали ще з 2004 року. Весь цей час конкуренти могли використовувати торгові марки заспокійливого лікарського засобу з ідентичними назвами. Хоча масово "Дарниця" запустила виробництво препарату тільки з 2016-го року.

У 2017 році "Фармак" повторно звернувся до Апеляційної палати Міністерства економіки з проханням надати знаку "Корвалол Corvalolum" статус "добре відомої торговельної марки". І таке рішення було прийняте.

"Активне використання знака "Корвалол Corvalolum" в Україні та за її межами почалося з 1996 року. У період з 2000 по 2002 рік в Україні було продано 71,683 млн флаконів, а усього за період з 2000 по 2017 рік – 239,189 млн флаконів", – зазначалось у [зверненні "Фармак"](#).

У 2017 році обсяги роздрібних продажів "Корвалолу" виробництва "Дарниці" становили 43 млн грн, а "Фармака" – 44 млн грн. За [даними Forbes-Україна](#), обсяг аптечного ринку продажів препаратів із назвою "Корвалол", за останній рік перевищував 12 млн дол.

Попри невелику вартість лікарського засобу, обсяги його продажів вражають. За ці кошти споживачів і розпочалась справжня боротьба.

Отримавши у травні 2017 року рішення Апеляційної палати Міністерства економіки "Фармак" пішов в атаку. В серпні того ж року компанія звернулась до Господарського суду Києва з позовом про визнання недійсною реєстрації знака для товарів і послуг "Корвалол-Дарниця".

"Монополії на цей лікарський засіб немає, не було та не може бути. "Фармак" виступає за цивілізовану конкуренцію та захищає свої права на добре відому марку "Корвалол Corvalolum". Ми захищаємо своє право саме на позначення.

Тобто не йдеться про жодну монополію на сам препарат. Його може продукувати будь-який виробник, який доведе його якість та ефективність і пройде всі необхідні дозвільні процедури, але під іншою назвою, під своїм власним брендом", – пояснить ці дії у 2019 році директор із правового забезпечення компанії Дмитро Таранчук.

В "Дарниці" не хотіли сидіти в обороні, і відповіли позовом в якому просили Господарський суд Києва визнати недійсним рішення Апеляційної палати Міністерства економіки від 2017 року про надання знаку "Корвалол Corvalolum" статус "добре відомої торговельної марки".

"Перша серія препарату "Корвалол" випущена в СРСР в 1959 році. Фактично це копія німецького препарату "Валокордин" без четвертого інгредієнта – олії хмелю. Цей препарат виробляло 70 радянських заводів в 60-70-ті роки. Тож жодна компанія не може претендувати на монопольне володіння ТМ "Корвалол", – вважає директор з корпоративних комунікацій компанії "Дарниця" Василь Губарець.

Обидві справи дійшли до вищих інстанцій. І в обидвох випадках вони ставали на сторону "Дарниці".

Спочатку, у 2019 році Верховний Суд визнав право компанії на володіння товарним знаком "Корвалол-Дарниця", у 2022-му цей же суд [став на](#)

сторону "Дарниці" у спробі "Фармак" скасувати реєстрацію ТМ "Корвалол-Дарниця". В якості аргументу остання використовувала саме той факт, що знак "Корвалол Corvalolum" мав статус "добре відомого".

Крапку у протистоянні "Дарниці" і "Фармак" за "Корвалол" на українському ринку 18 січня 2023 року поставив все той же Верховний Суд, який [задовольнив скаргу першої компанії](#) та скасував визнання у 2004 році ТМ "Корвалол Corvalolum" добре відомої.

Проте це ще не кінець.

Які можуть бути наслідки

У компанії "Фармак" гостро [відреагували](#) на рішення Верховного Суду та заявили, що вони "продовжать захист свого права інтелектуальної власності із застосуванням усіх національних та міжнародних засобів захисту". Поки що це означає позов до Європейського суду з прав людини.

Дмитро Таранчук вважає, історія з "Корвалолом" – перший прецедент визнання недійсним в судовому порядку рішення Апеляційної палати Міністерства економіки і вбачає у цьому втручання у дискреційні повноваження міністерства.

"Використовуючи прецедент з "Корвалолом", у будь-якого недобросовісного бізнесу з'явилися підстави піддати сумніву і оскаржити будь-яке рішення Апеляційної палати про добру відомість будь-якої торгової марки.

І мова може йти не лише про добре відомі старі українські бренди, але і про нові бренди, включно з іноземними. Може відбутися повна дискредитація системи державного захисту прав інтелектуальної власності", – переконаний Таранчук.

Як відомо, є інші подібні судові суперечки, наприклад, за назву "Київський торт", яку ініціював Roshen. Або та ж сама "Дарниця", наприклад, оскаржує плагіат дизайну упаковки "Цитрамон-Здоров'я" фармацевтичної компанії "Здоров'я"..

У "Фармак" вважають, що подібний випадок тягне за собою і більш тяжкі наслідки. "Рішення вищої судової інстанції може кинути тінь на довгий процес наближення до стандартів європейського регулювання. Захист прав інтелектуальної власності в країнах-членах та країнах-партнерах ЄС є одним із пріоритетних напрямків", – стверджує директор з правового забезпечення "Фармака".

Натомість, на думку адвокатки "Дарниці" Тетяни Кудрицької, "рішення Верховного Суду формує важливий прецедент для української судової практики, адже дотепер жодне рішення Апеляційної палати про визнання торговельних марок добре відомими нікому не вдалось скасувати у суді".

Чи є шанси у "Фармак" остаточно відстояти своє право на "Корвалол", судити важко. СЕО юридичної фірми Crane IP Іван Нікітченко вважає, що практики скасування рішення про визнання знаку "добре відомим" судом в Україні ще не було. Механізмів продовжувати судові спори також не лишилося.

"Якщо міжнародний суд і почне розгляд справи, до моменту рішення мине не один рік. Можливо, було створено прецедент у світовій практиці, і результат можливого розгляду на міжнародному рівні прогнозувати неможливо", – резюмував Нікітченко.